

FORORD

Didaktiske tilløb

Perspektivet i den pædagogiske debat har i løbet af de sidste 10-20 år drejet sig 180 grader: Fra fokuseringen på læreren som den der planlægger og styrer undervisningen, er der nu en stigende opmærksomhed om eleverne/deltagerne/de studerende som subjekter i forhold til deres egen læringsproces. Slagord som elevcentreret pædagogik, elevautonomi, humanistisk pædagogik, konstruktivisme (eleverne opbygger selv deres egen viden) trænger sig på. Inden for undervisningen i sprog og kultur er de foretrukne ord sprogtilegnelse og udvikling af kulturforståelse; nogle bruger det engelske ord *learner* - eller det fordanskede ord *lørner* - for at markere, at vi ikke mere har at gøre med elever i traditionel forstand, men med mennesker, der tilegner sig sprog og kultur både i skolens formelle sammenhæng og i mere uformelle sammenhænge udenfor. Det gælder for såvel fremmedsprogstildelingen som tilegnelsen af dansk som andetsprog.

Dette skift indebærer fornyelse på alle leder og kanter af undervisningen, herunder undervisningen i sprog og kultur: Elevernes (*learnernes*) arbejde med sproget må være meningsfuldt for dem og det må være drevet af deres egne oplevede behov og livsperspektiver. De skal have lejlighed til at udvikle en

bevidsthed om, hvordan man kan udvikle sin egen sprogfærdighed, og hvordan man selv kan opsøge og formidle information om kultur- og samfundsforhold. De skal kunne bruge læreren som vejleder og som ressourceperson, ikke som traditionel underviser. Under overskriften "Humanistisk pædagogik" beskriver **Arne Mørch** nogle aspekter af dette perspektivskift på basis af en omlægning af latinundervisningen i gymnasiet .

At fokusere på eleverne indebærer at betragte dem som individer, der også har et liv uden for skolen, hvor de tilegner sig færdigheder og viden om sprog og kulturer, på rejser, ved fjernsynskigning, ved iagttagelse af lokalsamfundets kulturelle sammensathed. Måske vil forskning i de forskellige elevgruppers livsverden og oplevede behov afsløre mange uoverensstemmelser mellem, hvad lærerne hhv. 'systemet' mener eleverne skal tilegne sig, og hvad eleverne selv mener herom. Vi bringer resultater af en undersøgelse af elevers bud på en bedre tyskundervisning, lavet af **Helene Qvistgaard, Bente Andreasen og Christina Sommer**.

Undervisningssystemerne i de forskellige lande reformeres i stærkt tempo. Nye læseplaner/læreplaner skrives,

bl.a. i disse måneder læseplanerne for folkeskolen, se artiklen af **Karen Aarøe**, der gør rede for hovedtankerne bag læseplansarbejdet for fremmedsprogene i folkeskolen, bl.a. tankerne om et nyt sprogsyn. Vi bringer også en beretning om internationalt samarbejde vedr. læseplansudvikling i Letland, skrevet af **Kirsten Gjaldbæk** og **Kurt Jonas**.

Denne fornyelse (eller innovation) kræver en indsigt i udviklingsmulighederne i kulturen inden for de forskellige uddannelsesformer, og en vilje til opgør med de udlevede dele af traditionen. **Johannes Wagner** gør i denne forbindelse rede for, hvilken betydelig rolle traditionen spiller inden for de forskellige sprog og de forskellige uddannelsesformer.

Fornyelsen kræver en ny selvforståelse og en ny professionalisme hos lærerne, som skal fungere som vejledere og bedømmere i forhold til elevstyrede aktiviteter. Måske var det på tide, at der i højere grad kom en opmærksomhed om lærerne igen, denne gang set som subjekter i forhold til deres egen udviklingsproces i dialogen med de andre subjekter, eleverne.

Denne problematik tages op af **Jane Parsons** og **Tony Parsons** (Lancaster,

England), der giver en oversigt over innovationsstrategier og fortæller om, hvordan en gruppe danske sproglærere, via et kursus i England, har gennemført innovation i danske tekniske skoler. **Leni Dam** beskriver et andet internationalt uddannelsesprogram for sproglærere, der indebærer en kollektiv bearbejdelse af erfaringer med udvikling af undervisningspraksis. Som konkret eksempel fortæller **Ulla Pia Ohrt** om en ny måde at udvikle lytteforståelse på.

At realisere disse tanker i alle dele af uddannelsessystemet kræver selvfølgelig ressourcer. Den nye lærerprofessionalisme kan f.eks. ikke opbygges uden en intensiveret efteruddannelse. Vi står her over for en sprogpolitisk problematik, som politikerne tilsyneladende slet ikke tager alvorligt. Dette fremgår af vores sprogpolitiske kronik, skrevet af **Niels Iversen**.

På dette sted vil vi benytte lejligheden til at sige: **Skriv til os!**

- hvis I ønsker at bidrage til de planlagte temanumre
- hvis I har ideer til fremtidige temaer, vi bør tage op
- hvis I i øvrigt har forslag, kritik m.m.

Redaktionen